

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет мистецтв

Кафедра декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ Ємельова А.П.

«14» травня 2025 р.

Реєстраційний №

«__» _____ 2025 р.

ПРОЄКТУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МАНТІЇ ДЛЯ ВИПУСКНИКІВ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кваліфікаційна робота студентки
групи ДО-21

ступінь вищої освіти бакалавр
спеціальності 022 Дизайн

(022.01. Дизайн одягу (взуття))

Свієвої Поліни Олексіївни

Керівник: канд.пед.наук,
доцент

Ємельова Анна Петрівна

Оцінка: Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Члени комісії: _____

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

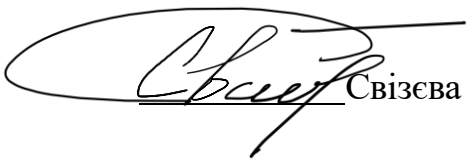
_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Кривий Ріг 2025

Запевнення

Я, Свізева Поліна Олексіївна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчестності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчестності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

 Свізева П.О.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЄКТУВАННЯ МАНТІЇ.....	6
1.1 Історія розвитку академічного одягу.....	6
1.2 Значення мантиї як елементу традиції та символу	7
1.3 Стандарти та вимоги до дизайну академічного одягу	9
1.4 Еволюція дизайну мантиї в контексті сучасних трендів	10
Висновки до розділу 1.....	13
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЄКТУВАННЯ МАНТІЇ	14
2.1 Концепція академічної мантиї	14
2.2 Опитування студентів	15
2.3 Розробка ескізу мантиї.....	16
2.4 Вибір матеріалів і фурнітури.....	18
2.5 Конструкторські та технологічні етапи.....	19
Висновки до розділу 2.....	21
ВИСНОВКИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24
ДОДАТКИ.....	27
Додаток А.....	27
Додаток Б.....	33

ВСТУП

Актуальність теми. Тема проєктування мантиї бакалавра для випускників вищих навчальних закладів є важливим аспектом, що поєднує традиції та сучасні вимоги до академічного одягу. Мантия, як символ завершення навчання, має велике значення у контексті урочистостей випуску, адже вона відображає статус випускника та його професійну готовність. Однак, з огляду на розвиток освіти і зміну стилю життя студентів, важливо створити модель мантиї, яка буде не лише традиційною, але й зручною, сучасною та естетично привабливою.

В умовах глобалізації та зміни соціокультурних норм важливим є розроблення універсального дизайну академічного одягу, який задовольнятиме вимоги різних навчальних закладів та сучасних студентів. Відсутність єдиного стандарту для мантий бакалаврів у різних країнах та навчальних закладах стимулює необхідність створення нових моделей, що враховують індивідуальні особливості студентів, комфортабельність, а також естетичні та технологічні вимоги.

Крім того, враховуючи зростаючий інтерес до моди та функціональності одягу, розробка мантиї для випускників стає актуальним завданням, яке поєднує традиційні символи академічної спільноти з новітніми технологічними та дизайнерськими досягненнями. Таким чином, ця тема має велике значення як для збереження культурних традицій, так і для вдосконалення академічного одягу, що відповідає вимогам сучасного світу.

Мета дослідження. Метою дослідження є розробка проєкту мантиї бакалавра для випускників вищих навчальних закладів, яка поєднує традиційні елементи академічного одягу з сучасними вимогами щодо комфорту, естетики та практичності.

Завдання дослідження:

1. Аналіз історії та традицій академічного одягу.
2. Вивчення сучасних стандартів дизайну мантий, матеріалів і конструкцій для створення мантиї, яка задовольнятиме потреби студентів.

3. Дослідження економічних та технологічних аспектів виготовлення мантий.

4. Впровадження нової моделі в академічну практику для забезпечення її доступності та популярності серед випускників.

Об’єкт дослідження – академічне вбрання, як елемент символіки вищої освіти.

Предмет дослідження – проєктування мантиї бакалавра для випускників вищих навчальних закладів, зокрема визначення її стилістичних, конструктивних та функціональних характеристик.

Методи дослідження включають аналіз наукових та історичних джерел, що висвітлюють традиції академічного одягу, а також огляд сучасних тенденцій у дизайні одягу. Для розробки моделей мантиї використовуються методи проєктування та створення ескізів, що дають змогу визначити найбільш ефективні конструктивні рішення. Вибір матеріалів і фурнітури ґрунтується на методах матеріалознавства, що дозволяють обрати оптимальні варіанти для виробництва. Оцінка економічних та технологічних аспектів проводиться за допомогою аналізу вартості та виробничих процесів. Додатково використовувався метод опитування для дослідження думки студентів-випускників щодо дизайну мантиї.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає в розробці сучасної академічної мантиї бакалавра, яка поєднує естетичну привабливість, зручність і відповідність академічним традиціям. Створенні нових рішень у сфері проєктування спеціалізованого одягу з урахуванням національних та практичних аспектів.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЄКТУВАННЯ МАНТІЇ

1.1. Історія розвитку академічного одягу

Історія розвитку академічного одягу бере свій початок ще в середньовічній Європі, коли перші університети були засновані в таких містах, як Болонья, Оксфорд та Париж. У той час навчання в університетах було суворо релігійним і зв'язувалося з церковною діяльністю, тому студенти та викладачі носили одяг, схожий на чернечі рясни [1] (Рис.А.1.1). Це були прості й зручні вбрання, що мали на меті виразити духовну єдність і покірність.

Згодом, в XIII-XIV століттях, академічний одяг почав формуватися у вигляді мантий і капелюхів. Мантиї часто були чорного кольору, що символізувало серйозність і покірність, а капелюхи, відомі як «барети», стали елементом, який вказував на статус і рівень освіти. Вони також мали практичну мету – захищати голову від холоду під час тривалих занять [5].

У період Ренесансу академічний одяг набув чіткіших форм. Мантиї для студентів і професорів стали більш універсальними, а капелюхи вказували на статус і науковий рівень особи (Рис.А.1.2). В XVIII-XIX століттях, коли академічні звичаї стали більш стандартними, мантиї для випускників почали використовуватися на урочистих церемоніях, таких як випускні. В цей час виникла практика носити мантиї під час важливих подій, і з того часу випускний одяг став невід'ємною частиною освітніх традицій [26].

У США мантиї стали популярними на випускних церемоніях у XIX столітті, особливо в Гарвардському університеті, і згодом інші університети почали впроваджувати цю традицію (Рис.А.1.3). У результаті мантия для випускників стала важливим символом завершення освіти і досягнення високого рівня знань [19].

Сучасний академічний одяг, зокрема мантиї і капелюхи, зберігає свою символічну значимість. Капелюхи, такі як традиційний квадратний капелюх, відомий як "mortarboard", мають свою глибоку символіку, відображаючи обов'язок, знання і навчання [10]. Багато університетів сьогодні зберігають традиції академічного одягу, але одночасно адаптують їх до сучасних вимог,

дозволяючи студентам вибирати між традиційним і більш сучасним стилем. У різних країнах світу академічний одяг зберігає свої специфічні риси, що часто символізують ступінь освіти та професійну спеціалізацію випускників .

Цікаво, що академічний одяг неодноразово став частиною популярної культури. Наприклад, у фільмах, таких як "Гаррі Поттер", мантиї і капелюхи стали знаковими елементами, які символізують знання і статус учнів (Рис.А.1.4). Таким чином, академічний одяг не тільки є частиною традицій, але й має важливу культурну і символічну роль, яка зберігається до сьогодні.

1.2 Значення мантиї як елемента традиції та символу

З моменту свого виникнення мантия була не тільки частиною навчальної форми, але й важливим символом, який відображав статус, досягнення та відповідальність того, хто її носив. Традиція носити мантиї сформувалася як тільки перші університети Європи почали формуватися, і цей елемент одягу став виявом поваги до науки, духовної практики та академічної спільноти [19].

Перш за все, мантия стала символом зв'язку між освітою та релігією. У середньовіччі університети були тісно пов'язані з церквою. Такий одяг був не тільки практичним, але й символічним, підкреслюючи релігійні погляди і прагнення до знань. З часом мантия почала набувати нового сенсу, а саме світського атрибуту але все ж зберегла свою символічну роль, як знак академічної доблесті і посвяти в науку.

Мантия була не лише предметом вишуканого одягу, але й важливим елементом урочистих подій. Випускні церемонії, як і багато інших подій у житті університетів, стали невід'ємною частиною цих традицій [2]. Мантиї надають таким подіям особливого урочистого вигляду, відображаючи значимість цієї миті – завершення певного етапу навчання та здобуття наукового ступеня.

Крім того, мантия є символом рівності серед студентів, незалежно від їхнього соціального стану або походження. Це робить мантию не тільки культурним явищем, а й психологічним важелем для легшого набуття знань.

Мантія закриває тіло і тим самим робить носія рівним серед усіх інших, підкреслюючи ідею, що всі студенти – незалежно від їхніх матеріальних можливостей чи соціального статусу – перебувають на одному рівні в освітньому процесі [22]. Їх об'єднує одна ідея та мета. Це особливо важливо в контексті урочистих випускних заходів, коли мантії створюють єдність серед випускників, символізуючи спільність у досягнутому результаті.

Особливу роль мантія відіграє в контексті академічної ієрархії. Колір мантії, її стиль та інші декоративні елементи можуть вказувати на рівень наукового ступеня носія [17]. Наприклад, мантії для бакалаврів, магістрів і докторів мають різні кольори та конструкцію, що символізують різний рівень знань і досягнень у навчанні.

Мантія як символ також неодноразово ставала частиною популярної культури, де її значення було трансформоване в нові форми виразу. Вона стала невід'ємною частиною багатьох культурних реалій, і навіть в художніх творах, наприклад твір Ліни Костенко «Кольорові миші» (Рис. А. 1.5).

Символічно мантія також відображає не тільки здобуток випускника, але й спільне прагнення до знань, яка є основою розвитку людства. Вона символізує зв'язок поколінь, передачу знань від старших до молодших, що є основою академічного світу.

У сучасному світі мантія залишається значущим елементом академічних церемоній, хоч і переживає певні зміни в залежності від культурних і соціальних контекстів. Технологічні зміни і нові підходи до моди дозволяють адаптувати мантії до сучасних вимог, зберігаючи при цьому їхнє символічне значення [13]. Випускники все частіше мають можливість вибирати мантії, які відповідають їхнім особистим уподобанням або модним тенденціям, але основний символізм – завершення важливого етапу життя – залишається незмінним.

Загалом, мантія – це не просто елемент одягу, а потужний символ, який відображає не лише індивідуальні досягнення випускників, але й глибші культурні, соціальні та історичні процеси. Вона продовжує виконувати свою

роль як знак поваги до науки, освіти і знань, а також як важливий елемент традиції, що зберігається в академічних колах по всьому світу.

1.3 Стандарти та вимоги до дизайну академічного одягу

Стандарти та вимоги до дизайну академічного одягу є важливою частиною традицій освітніх установ по всьому світу. Академічний одяг – це не тільки елемент формального вбрання, але й важливий символ завершення освіти, який відображає статус випускника та його здобутки [1]. Оскільки академічний одяг носить на урочистих заходах, таких як випускні церемонії, то він повинен відповідати певним стандартам, що забезпечують не лише естетичний вигляд, але й практичність, комфорт та універсальність для різних типів фізичних осіб [2]. У кожному навчальному закладі вимоги до дизайну академічного одягу можуть відрізнятися, але загальні принципи залишаються спільними (Рис.А.1.6).

Розглянемо стандарти кольору і форми мантиї. Кольорова палітра академічного одягу є одним із основних елементів, що визначає стиль і символіку мантиї. Встановлені традицією, кольори мантий можуть відрізнятися в залежності від ступеня освіти. Наприклад, для бакалаврів часто використовуються чорні мантиї, які символізують скромність і серйозність. Мантиї для магістрів можуть мати більш насичений червоний або бордовий колір, що вказує на вищий рівень знань, а мантиї для докторів наук зазвичай мають більш розкішні кольори, такі як темно-синій або пурпурний, що є відображенням їхнього високого статусу в науковому середовищі [11].

Форма мантиї, яка традиційно є вільною і довгою, повинна відповідати загальним канонам академічного стилю. Це може бути класична пряма мантия з рукавами, що вільно звисають, або з деякими декоративними елементами в залежності від університетських традицій. Важливою є довжина мантиї – вона повинна бути достатньою, щоб закривати нижню частину тіла, але не заважати рухам під час урочистостей (Рис.А.1.7). Дизайн мантиї не повинен бути

надмірно складним або витонченим, оскільки головна мета – це зберегти символічне значення та відповідність академічному статусу.

Одним з важливих елементів академічного одягу є капелюх, що є традиційним символом освітніх досягнень. Відомий квадратний капелюх (mortarboard) – це аксесуар, який носиться під час випускної церемонії і є незмінним атрибутом академічного одягу в багатьох країнах. Його квадратна форма символізує рівність усіх студентів перед знаннями, а чорний колір часто є ознакою універсальності і скромності [10] (Рис.А.1.8.)

Щодо інших аксесуарів, то багато університетів встановлюють спеціальні вимоги до шнурків, шовкових стрічок або манжетів на мантиях, що можуть вказувати на спеціальність або рівень освіти випускника. Наприклад, деякі університети додають кольорові стрічки до мантиї, які відповідають факультету,

Однією з важливих вимог до дизайну академічного одягу є вибір матеріалів. Оскільки мантия повинна бути зручною для носіння протягом кількох годин на урочистих заходах, матеріали повинні бути легкими, але в той же час достатньо міцними та елегантними [22]. Найпоширенішими матеріалами для виготовлення мантий є шовк, поліестер та змішані тканини, які добре драпіруються і мають певний блиск. Шовкові мантиї виглядають дуже елегантно і мають тривалий термін служби, але поліестер і інші синтетичні тканини, що використовуються в сучасних моделях, часто є більш доступними і практичними в догляді.

Важливою є також текстура тканини, яка має бути приємною на дотик і не викликати дискомфорту при носінні. Крім того, матеріал мантиї має бути достатньо стійким до зминання, адже під час довгих урочистих церемоній випускники можуть проводити час на вулиці або в інших умовах, що можуть спричинити утворення складок.

Хоча академічний одяг зберігає свою класичну форму і структуру, багато університетів і навчальних закладів адаптують мантиї до сучасних вимог. Сучасні тенденції в дизайні академічного одягу враховують потребу в

комфорту і моді, а також прагнення до індивідуальності [22]. У багатьох навчальних закладах дозволяють випускникам обирати варіанти мантий, що відображають їхній стиль, хоча при цьому зберігається основна символіка та традиція (Рис. А.1.9).

Таким чином, стандарти та вимоги до дизайну академічного одягу поєднують у собі елементи класичних традицій та сучасні тенденції в моді. Вони є важливою частиною університетської культури та відображають значущість академічних досягнень у суспільстві.

1.4 Еволюція дизайну мантиї в контексті сучасних трендів

Проектування мантиї бакалавра, як і будь-якого елементу академічного одягу, підпорядковується змінюваним вимогам часу. З розвитком технологій, змінюваними соціальними контекстами та появою нових культурних трендів, мантия пройшла еволюцію, яка не обмежується лише традиційними символами і функціями. Вона також активно адаптується до сучасних вимог щодо стилю, комфорту, інклюзивності та індивідуалізації [5]. Зрозуміло, що, незважаючи на сильний зв'язок із традиціями, мантия поступово перетворюється на більш універсальний і сучасний елемент академічного одягу, що відображає культурні зміни та інноваційні підходи в дизайні.

Одним з найбільших досягнень в еволюції дизайну мантиї є використання новітніх матеріалів. Якщо раніше мантиї були виконані здебільшого з важких тканин, таких як вовна чи оксамит, то сьогодні дизайнери все більше використовують синтетичні тканини, які поєднують легкість, зручність та довговічність [13]. Наприклад, тканини з поліестеру, нейлону або мікрофібри дозволяють створювати мантиї, які легко очищаються, не мнуться та мають більшу стійкість до зношування, що особливо важливо для елементу одягу, який часто надягають тільки кілька разів на рік.

Сучасні технології також дозволяють створювати тканини з ефектами «розумного» одягу, що можуть регулювати температуру тіла або навіть мати вбудовані елементи, які забезпечують більш комфортне носіння. Наприклад,

для теплих регіонів мантиї можуть бути виконані з легких матеріалів, які дозволяють зберігати прохолоду, а для холодних країн використовуються утеплені моделі [19]. Таким чином, інноваційні тканини не тільки поліпшують комфорт, але й підвищують функціональність мантиї.

Однією з найбільш помітних тенденцій у сучасному дизайні мантий є прагнення до персоналізації. Випускники все більше бажають отримати індивідуально адаптовану мантию, що відповідає не лише їхньому академічному статусу, а й особистим вподобанням. Це може бути досягнуто через різноманітні варіанти кольорів, тканин, вишивок або деталей декору. Наприклад, деякі університети дозволяють випускникам вибирати кольори підкладки мантиї або додавати індивідуальні шеврони, що символізують конкретні академічні досягнення чи спеціальності (Рис.А.1.10).

Така індивідуалізація дозволяє випускникам не лише відчувати свою унікальність, а й сприяє більш глибокому емоційному зв'язку з їхнім навчанням і випускним процесом.

Сучасний дизайн мантиї вже далеко не обмежується класичними строгими лініями та елементами. Хоча традиційна мантия залишається важливим символом урочистості, дизайнери все більше експериментують із стилістичними елементами, такими як асиметричні фасони, нові силуети, динамічні лінії, а також використання цікавих деталей і аксесуарів [22].

Одним із яскравих прикладів сучасних стилістичних змін – це включення легких, непромокаючих матеріалів для додаткового комфорту, а також можливість створення мантий з більш стильним та сучасним кроєм, який робить їх більш схожими на інші елементи модного одягу. Більш інклюзивний підхід також помітний у використанні універсальних кроїв, що дозволяють випускникам різного віку, статі чи комплекції відчувати себе комфортно і стильно [7]. Також спостерігається тенденція до стилістичної мінімалізації, де акцент робиться на чистих формах і мінімумі декоративних елементів.

Важливою частиною еволюції дизайну мантиї є її адаптація до змінюваних соціальних і культурних реалій. Останні роки відзначаються

зростанням уваги до інклюзивності та різноманітності. Мантия як академічний елемент повинна відображати ці зміни, стати символом рівності та доступності освіти для всіх без винятку. Наприклад, при проєктуванні мантиї бакалавра, все більше уваги приділяється адаптації цього елемента до різних культурних контекстів, де можуть бути впроваджені особливості, що відображають різноманітні традиції та символіку [11] (Рис.А.1.11).

Крім того, новітні тренди враховують зміни в ставленні до гендерних та культурних питань. Це може проявлятися в дизайні мантиї, де більше уваги надається можливості для персоналізації, щоб кожен випускник міг відчути себе комфортно та виразити свою індивідуальність. Наприклад, розширення кольорової палітри мантий, використання фірмових аксесуарів або унікальних стилістичних рішень дозволяє зробити цей елемент одягу не лише академічним символом, а й модним аксесуаром, що сприяє розвитку індивідуального стилю.

Висновки до розділу 1

Сучасні вимоги до проєктування мантиї бакалавра включають не лише врахування стандартів, таких як колір, форма та матеріали, але й практичні аспекти, зокрема, комфорт та зручність під час носіння.

Тому проєктування мантиї бакалавра не може обмежуватися лише зовнішнім виглядом; воно повинно бути результатом глибокого аналізу соціальних, психологічних та культурних аспектів, що визначають її роль у житті студента.

Таким чином, теоретичні основи проєктування мантиї бакалавра складаються з численних чинників, які формують її вигляд і значення. Це не просто одяг, а потужний символ завершення одного етапу життя і початку нового – професійного та соціального. Завдяки правильному проєктуванню мантиї можна створити не лише естетично привабливий, але й психологічно підтримуючий елемент, що допомагає випускникам впевнено вступити в новий етап їхнього життя.

РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МАНТІЇ БАКАЛАВРА

2.1 Концепція проєктування академічної мантиї

Проєктування мантиї бакалавра є важливою частиною створення академічного одягу, який виконує не тільки декоративну, але й функціональну роль у важливих урочистих заходах, таких як випускні церемонії. Мантия бакалавра – це символ завершення етапу навчання та досягнення важливого життєвого успіху, тому її дизайн повинен поєднувати елегантність, урочистість і комфорт.

Процес проєктування мантиї включає кілька етапів, починаючи від концептуального задуму та вибору матеріалів до створення точних викрійок та пошиття. Кожен етап є важливим для досягнення бажаного результату, адже мантия повинна відповідати сучасним вимогам моди та традиціям академічного одягу, бути зручною для носіння і, водночас, підкреслювати статус випускника.

У цьому розділі буде розглянуто основні етапи проєктування мантиї бакалавра, починаючи від формулювання концепції та ідеї дизайну, до технічних аспектів виготовлення і реалізації готового виробу.

Концепція мантиї бакалавра є важливим аспектом, що визначає її стиль, функціональність і значення в контексті урочистих подій. Вона поєднує в собі традиції академічного одягу та сучасні вимоги до дизайну, створюючи символ завершення етапу навчання та входження в нову стадію професійного розвитку. Мантия бакалавра повинна не лише відповідати універсальним стандартам урочистості, але й підкреслювати індивідуальність навчального закладу, його традиції та рівень.

Концепція мантиї бакалавра передбачає дотримання класичних елементів академічного одягу, таких як каптур, рукави і прямий силует, що забезпечують урочистий вигляд і символізують знання, авторитет та досягнення випускника. Однак у сучасних умовах, враховуючи потреби молодих людей, мантия повинна бути також зручною для носіння і відповідати високим стандартам якості. Вибір тканини, кольору, фурнітури та інших

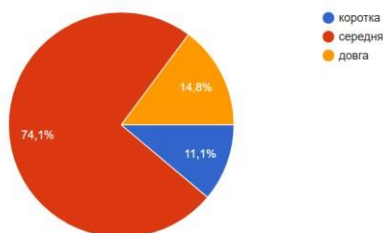
елементів має бути не тільки традиційним, але й практичним, щоб мантия залишалася функціональною та комфортною під час тривалих урочистих заходів.

Концепція мантиї також враховує сучасні модні тенденції, можливість індивідуалізації мантий для різних факультетів і спеціальностей, що дозволяє створювати унікальні варіанти, які підкреслюють приналежність до певної академічної громади. Мантия повинна стати не лише частиною свята, а й предметом гордості випускника, що символізує важливий крок у його житті.

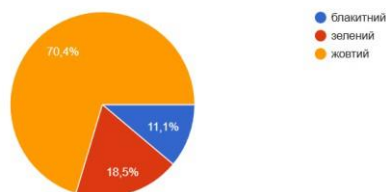
2.2 Опитування студентів

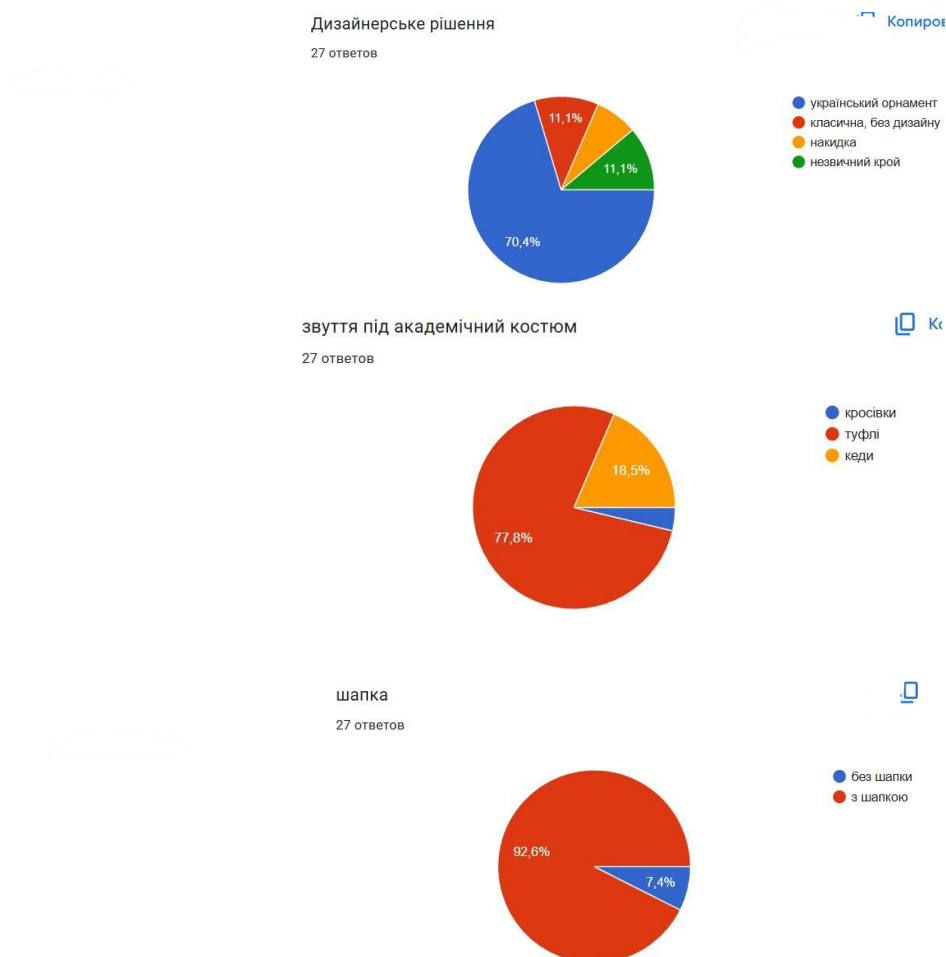
Задля проктування дизайну мантиї були опитано студентів художньо-графічного відділення факультету мистецтв Кривоізького державного педагогічного університету. В опитуванні взяли участь 19 студентів спеціальності 022 «Дизайн» та 8 студентів спеціальності 014 Середня освіта «Образотворче мистецтво». Опитування проходило заповненням гугл-форми та передбачало отримання відповіді на наступні питання: довжина мантиї, колір, дизайнерське рішення, взуття, головний убір. Результати опитування показано на кругових діаграмах (рис. 1)

Довжина мантиї
27 ответов

Акцентний колір
27 ответов

Результати опитування показали, що студенти надають перевагу мантії середньої довжини, чорного кольору з акцентними жовтими вставками та з використанням оздоблення. 92,6% студентів вказали на обов'язкову наявність головного убору. Виходячи із результатів опитування й було обрано дизайн академічної мантії для проектування.

2.3. Розробка ескізу мантії

Розробка ескізу мантії бакалавра є важливим етапом в процесі створення академічного одягу, оскільки саме ескіз визначає основні риси дизайну, такі як форма, кольори, пропорції, використання матеріалів та декоративні елементи [14].

Мантия бакалавра є символом досягнутого освітнього рівня, тому її дизайн має бути урочистим, зручним і відповідним до сучасних тенденцій моди, а також культурних і академічних традицій. На основі цих базових принципів був створений ескіз мантії (Рис.Б.2.1).

Процес створення ескізу мантиї починається з вивчення основних вимог до цього одягу. Мантия повинна відповідати певним стандартам, зберігаючи традиційні елементи, такі як каптур, плісування чи декоративні елементи, що вказують на статус і досягнення особи [26].

При розробці ескізу ми враховували кілька важливих аспектів. Першим є вибір матеріалу, який має бути не тільки красивим, але й практичним. В сучасних умовах для мантий зазвичай використовують синтетичні матеріали, які не мнуться, мають тривалий термін служби і при цьому зберігають форму (Рис.Б.2.2). Однак для спеціальних урочистих заходів застосовуються і натуральні тканини, такі як бавовна, вовна чи шовк, які додають виробу більше статусу та елегантності (Рис.Б.2.3).

Наступним кроком є вибір кольору та стилістичних елементів. Колір мантиї часто відображає університетську символіку, а також традиції певної країни чи культурної групи. Зокрема, для мантий бакалавра в багатьох університетах використовують класичні темні кольори, як-от чорний або темно-синій, які асоціюються з урочистістю та серйозністю. Однак останнім часом спостерігається тенденція до введення елементів кольорових акцентів на мантиї – канти, підкладки, стрічки – для підкреслення індивідуальності навчального закладу або факультету [22].

Крім того, важливим етапом є дизайн каптура та рукавів мантиї. Каптур традиційно має бути широким і забезпечувати достатню свободу рухів, однак сучасні тенденції дозволяють зробити його більш обтічним і стильним, з можливістю додавання елементів декору, таких як вишивка, герби університетів чи стилізовані візерунки. При створенні власного академічного костюму ми використали ці тенденції як за основу.

Особливу увагу варто приділено декоративним елементам, таким як герби університетів, логотипи, кольорові канти, емблеми факультетів чи спеціальностей. Таким чином виникла ідея доповнити мантию шевроном з логотипом художньо-графічного відділення Криворізького державного педагогічного університету (Рис.Б.2.4).

В результаті розроблено ескіз мантиї бакалавра, в якому враховуються як естетичні, так і практичні аспекти.

2.4 Вибір матеріалів і фурнітури

Вибір матеріалів і фурнітури для мантиї бакалавра є важливим етапом у створенні цього елементу академічного одягу, оскільки він впливає на зовнішній вигляд, комфорт та функціональність виробу. Мантия повинна поєднувати естетику з практичністю, бути урочистою і зручною для носіння протягом тривалого часу, зберігаючи при цьому свою форму і вигляд. Для виготовлення мантий бакалаврів використовують різноманітні тканини, кожна з яких має свої переваги і недоліки.

Одним з найпоширеніших матеріалів для мантий є атлас, який відомий своєю міцністю, зносостійкістю і здатністю добре утримувати форму. Атлас також легко чиститься і не мнеться, що робить його ідеальним для урочистих подій, коли мантия повинна зберігати презентабельний вигляд протягом всього заходу [22]. Тому було обрано саме таку тканину для виконання в матеріалі виробу (Рис.Б.2.5). Іншим варіантом є бавовна, яка є природним матеріалом і добре пропускає повітря, що робить її комфортною для носіння в теплу пору року. Однак бавовна має схильність до м'якості та утворення складок, що потребує додаткового догляду. Шовк є ще одним елегантним варіантом, використовуваним для створення більш розкішних мантий. Він додає виробу статусу і розкоші, але потребує уважного догляду, оскільки шовк є делікатним матеріалом. Для холоднішого клімату можуть бути обрані тканини з додаванням вовни або суміші вовни, які зберігають тепло, хоча вони є важчими за інші матеріали і можуть бути менш комфортними в умовах спекотного клімату [22].

Що стосується підкладки мантиї, то для цього часто використовуються гладкі матеріали, такі як атлас або поліестер, які не тільки додають естетичного вигляду, але й забезпечують додатковий комфорт. Атласна підкладка, завдяки своєму блиску, надає мантиї урочистого вигляду і

підкреслює її статусність [22]. Вибір матеріалу для підкладки важливий не лише з естетичної точки зору, але й з практичної, оскільки цей шар має забезпечувати комфорт при носінні мантиї протягом довгого часу.

Фурнітура для мантиї також є важливим елементом її дизайну. Гудзики, застібки, канти та декоративні елементи додають мантиї завершеності та унікальності (Рис.Б.2.6). Зазвичай для мантий використовують металеві гудзики, які можуть бути виготовлені з бронзи, золота або срібла, надаючи виробу урочистого вигляду. Пластикові гудзики використовуються в більш доступних варіантах мантий, але вони не мають такого ж естетичного ефекту, як металеві. Канти та смуги, виконані з контрастних тканин або декоративних матеріалів, також додають мантиї вишуканості та символізують приналежність до певного навчального закладу або факультету. Вишивка на каптурі, рукавах або інших частинах мантиї може бути виконана з використанням золотих або срібних ниток, що підкреслює урочистість події [1].

Особливою частиною мантиї є каптур, який має бути виготовлений з того ж матеріалу, що й основна частина мантиї, щоб забезпечити її естетичну цілісність. Каптур має бути зручним, забезпечувати свободу рухів і не обмежувати комфорт під час церемонії. Залежно від бажаного стилю, каптур може мати різну форму, ширину і стиль, щоб відповідати загальному дизайну мантиї [1].

2.5. Конструкторський та технологічні етапи

На основі обраної моделі створюється базова основа мантиї. Викрійка – це креслення, що визначає форму мантиї, її основні лінії і розміри. Стандартна мантия складається з кількох основних частин: каптура, передньої і задньої частини, рукавів та коміра. У залежності від стилю, модифікації мантиї можуть включати додаткові елементи, такі як декоративні смуги, канти або вишивка.

Кроїти тканину потрібно з урахуванням властивостей матеріалу та точних вимірів. Тканина розкладається на спеціальній поверхні, де за допомогою викрійки відрізають необхідні деталі (Рис.Б.2.8). Оскільки тканини

можуть бути еластичними або м'якими, при крої необхідно дотримуватись обережності, щоб уникнути деформацій та забезпечити точність розмірів.

Наступним етапом є пошиття мантиї (Рис.Б.2.9). Спочатку зшиваються основні частини мантиї – спинка, передня частина, рукави і каптур. Цей процес вимагає високої майстерності, адже кожен шов повинен бути рівним і міцним. Для цього використовуються спеціальні швейні машини, які можуть працювати з різними типами тканин. При пошитті мантиї важливо врахувати зручність носіння, тому шви повинні бути не тільки міцними, але й не виступати на лицьовій стороні, щоб не псувати вигляд виробу.

Після того, як основні частини мантиї зшиті, здійснюється обрізка та обробка швів. Це включає в себе підшивку країв і пришивання підкладки. Для того, щоб мантия виглядала акуратно і професійно, всі внутрішні шви повинні бути приховані або оброблені спеціальними стрічками, щоб уникнути витягування ниток та псування матеріалу.

Після завершення основного пошиття мантиї настає етап декоративного оформлення. В цей час можуть бути додані різні фурнітурні елементи: металеві або пластикові гудзики, кант на рукавах та каптурі, вишивка або герби, які символізують приналежність до конкретного університету або факультету (Рис.Б.2.9). Усі декоративні елементи повинні бути правильно пришиті та зафіксовані так, щоб вони не відривалися під час носіння мантиї.

Пришивання фурнітури може включати в себе декілька етапів, таких як додавання застібок, гудзиків, а також можливих елементів на спинці мантиї чи каптурі. Канти, смуги та герби можуть бути пришиті вручну або з використанням спеціальних машин для вишивання. Ці елементи додають мантиї індивідуальності та підкреслюють статусність випускника.

Завершальний етап включає перевірку якості, прасування мантиї та примірка на моделі (Рис.Б.2.10; Рис.Б.2.11). Після того як всі деталі мантиї зібрані, вона проходить через процес прасування для того, щоб усі складки були акуратно вирівняні, а тканина виглядала гладкою та презентабельною.

Також важливо перевірити мантию на наявність дефектів, щоб гарантувати, що виріб відповідає всім вимогам.

Висновок до розділу 2

Процес виготовлення мантиї бакалавра – це не просто пошив елементу святкового одягу, а складний і багатогранний творчо-технічний процес, який вимагає врахування цілого спектра чинників: від ергономіки та конструктивних особливостей до естетичних і символічних аспектів. Мантия як символ завершення важливого етапу в житті студента має відповідати високим стандартам не лише з погляду зовнішнього вигляду, але й з точки зору зручності, якості матеріалів та відповідності традиціям.

Кожен етап виробництва – від вибору тканини до заключного оздоблення – відіграє ключову роль у створенні цілісного образу. Вибір тканини повинен ґрунтуватися на її експлуатаційних характеристиках: вона має бути водночас легкою, міцною, стійкою до зминання й привабливою на вигляд. Конструктивні особливості крою повинні забезпечувати вільність рухів, зручність у носінні та правильну посадку виробу на фігурі, що особливо важливо під час тривалих урочистостей.

Окремої уваги заслуговують декоративні елементи та фурнітура, адже саме вони формують стиль, надають мантиї індивідуальності та символічного змісту.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження були виконані завдання, зазначені у вступі: проведено аналіз літературних джерел з теми проєктування академічної мантиї для випускників вищого навчального закладу; розглянуто історію виникнення та розвидку цього костюма; охарактеризовано основні технічні прийоми пошиття; досліджено особливості проєктування академічної мантиї бакалавра та визначено актуальні тенденції.

Також були розглянуті види матеріалів, що були використані у пошитті манти. Було використано серію пошукових ескізів майбутнього костюма. На основі цих ескізів розроблено остаточний дизайн-проект, обґрунтовано вибір матеріалів, кольорової гами, розмірів і композиційної побудови виробу.

Метою дослідження було створення академічного костюма, мантиї для випускників вищого навчального закладу, який поєднує в собі автентичні та сучасні тенденції. Практичний результат – виготовлений костюм, продемонстрував актуальність обраної теми.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

Виготовлення академічної мантиї – це синтез дизайнерського мислення, технологічних знань і розуміння символіки, яка стоїть за кожною деталлю. Успішна реалізація всіх цих аспектів дає змогу створити виріб, що стане гідною візуалізацією важливої події в житті студента та підкреслить значущість академічного досягнення. Мантия бакалавра – це не лише предмет одягу, а справжній символ переходу, зрілості й належності до спільноти освічених людей.

Загалом, технологія виготовлення мантиї бакалавра є складним процесом, що включає в себе багато етапів: від вибору матеріалів до додавання декоративних елементів і фурнітури. Всі етапи повинні виконуватися з високою точністю і уважністю до деталей, щоб створити мантию, яка буде не тільки комфортною, але й естетично привабливою, підкреслюючи урочистість моменту вручення диплома.

Практична частина продемонструвала особливості виконання проєктного виробу. У результаті було створено виріб, що виконує не лише естетичну, а й практичну функції, підкреслює урочистість та важливість отримання знань в вищому навчальному закладі.

СПИСОК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічна мантия: історія, традиція, стиль. URL: vypusknyk.com.ua (дата звернення: 21.01.2025).
2. Академічна мантия - європейська традиція церемоній вручення дипломів. URL: yak.koshachek.com.ua (дата звернення: 21.01.2025).
3. Академічна мантия магістра. URL: mantion.com.ua (дата звернення: 21.01.2025).
4. Академічний одяг Львівської політехніки. URL: <https://lpnu.ua/vchena-rada/akademichnyi-odiah-lvivskoi-politekhniku> (дата звернення: 22.01.2025).
5. Академічний одяг і його історія. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua> (дата звернення: 22.01.2025).
6. Гнезділова К. Елементи корпоративної культури університету: академічний одяг і його історія. Київ. Молодь і ринок. 2015. 34-40 с.
7. До двохсот річчя УМСА: про академічний одяг. URL: <https://www.pdmu.edu.ua/video/do-100-richchya-umsa-pro-akademichnyi-odyag> (дата звернення: 22.01.2025).
8. Звідки пішла традиція вдягати на випускний чорні мантиї та шапочки? URL: <https://yak.koshachek.com/articles/zvidki-pishla-tradicija-vdjagati-na-vipusknih-v.html> (дата звернення: 21.03.2025).
9. Історія мантиї: від ряси до академічного одягу. URL: <https://akademservis.ua/history> (дата звернення: 01.02.2025).
10. Історія академічної шапочки.
URL: <https://www.inter-study.ru/news/istoriya-studencheskoy-shapochki-i-vypusknoy-mantii> (дата звернення: 03.02.2025).
11. Класична мантия магістра. URL: <https://mantiya-almaty.kz/> (дата звернення: 03.02.2025).
12. Мантия (одяг). URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 13.02.2025).

13. Найголовніше про мантиї та конфедератки. URL: <https://mantiya.kz/znachenie-tsveta-mantii-vypusknika-cto-simvoliziruet-kazhdyu-ottenok/> (дата звернення: 13.02.2025).
14. Практичне ескізування одягу. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidrucnyky-posibnyky-profsvita/Eskizuvanya-odyagu.pdf> (дата звернення: 13.02.2025).
15. Перші європейські середньовічні університети. URL: <https://naurok.com.ua/> (дата звернення: 21.01.2025).
16. Ренесанс: історичні костюми. URL: <https://joyssance.org.ua/index.php/reneissance> (дата звернення: 21.01.2025).
17. Історія академічних мантий, традицій випускатися в мантиї. URL: yak.koshachek.com (дата звернення: 01.02.2025).
18. Історія університетської освіти.
URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/42970161.pdf> (дата звернення: 21.03.2025).
19. Історія академічної мантиї: від Європи до Америки. URL: <https://mantiy-campus.orgs.biz/news/33> (дата звернення: 11.04.2025).
20. Скорик Б. Символізм – становлення та розвиток у монастирській освіті кінця XVII-XVIII століття. Україна в етнокультурному вимірі століть. Міфи і символіка і етнокультурі українців. Видавництво НПУ ім. М.П.Драгоманова. 2015. 75-82 с. (дата звернення: 02.05.2025).
21. Традиція студентських шапочок. URL: <https://ua.kursoviks.com.ua/traditsiya-studentskikh-shapochok> (дата звернення: 02.05.2025).
22. Усе про мантиї. URL: <https://www.mantijas-tev.lv/vsio-o-mantijach> (дата звернення: 02.05.2025).
23. Fashion Encyclopedias almanacs transcripts and maps Academic Dress. URL: <https://www.encyclopedia.com/fashion/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/academic-dress> (дата звернення: 02.05.2025).

24. Goff, Philip. University of London Academic Dress. London: University of London, 1999. 33-42с. (дата звернення: 02.05.2025).

25. Smith, Hugh. Academic Dress and Insignia of the World. 3 vols. Cape Town, South Africa: Balkema, 1970. 27-30с. (дата звернення: 02.05.2025).

26. Розробка ескізу та технологічні послідовності виробу. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-rozrobka-eskizu-ta-tehnologicnoi-poslidovnosti-virobu-175994.html> (дата звернення: 02.05.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

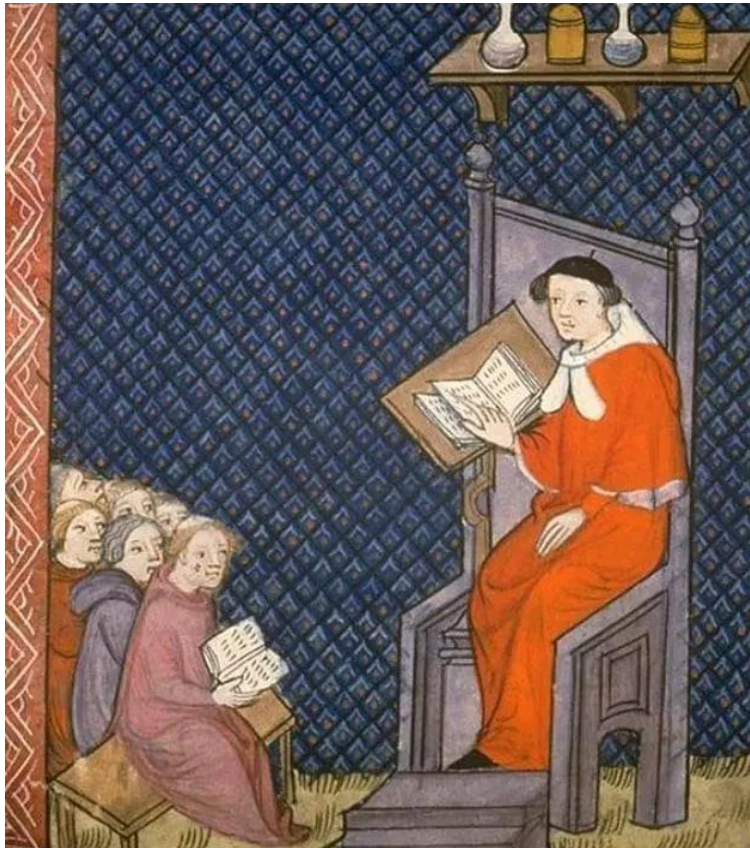

Рис. А.1.1. Мантия викладача середньовічного університету

Рис. А.1.2. Мантия професора університету в епоху Ренесансу

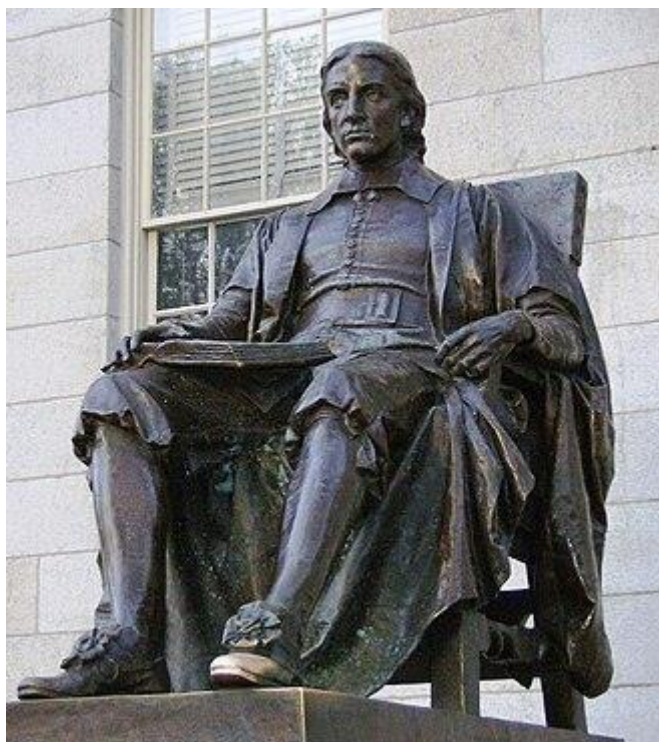

Рис.А.1.3. Мантия професора Гарвардського університету 19 століття

Рис.А.1.4. Мантия учнів університету з фільма «Гаррі Потер»

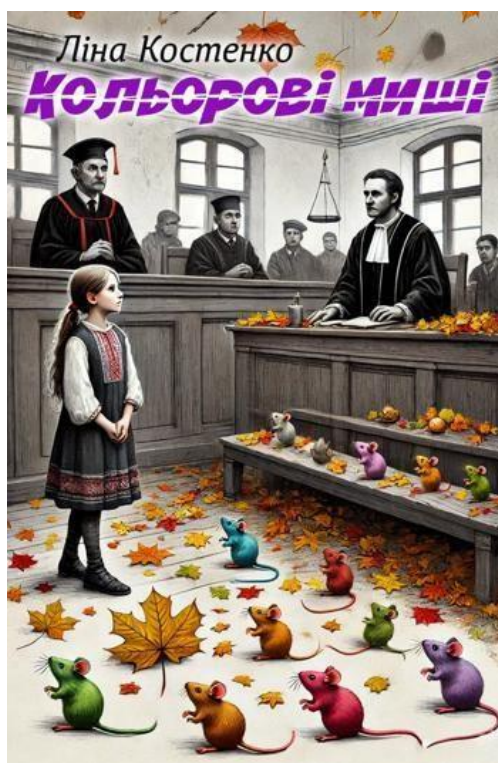

Рис.А.1.5 Твір Ліни Костенко «Кольорові миші»

Рис.А.1.6. Приклад вимог університету до мантії випукників

Рис. А.1.7. Приклад стандартної довжини мантії

Рис.А.1.8. Аксесуар академічного костюма – капелюх (mortarboard)

Рис.А.1.9. Приклад власного дизайну мантиї випускника

Рис.А.1.10. Приклад персоналізованої мантиї

Рис.А.1.11 Приклад мантиї, що адаптувалася до етно традицій

ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ

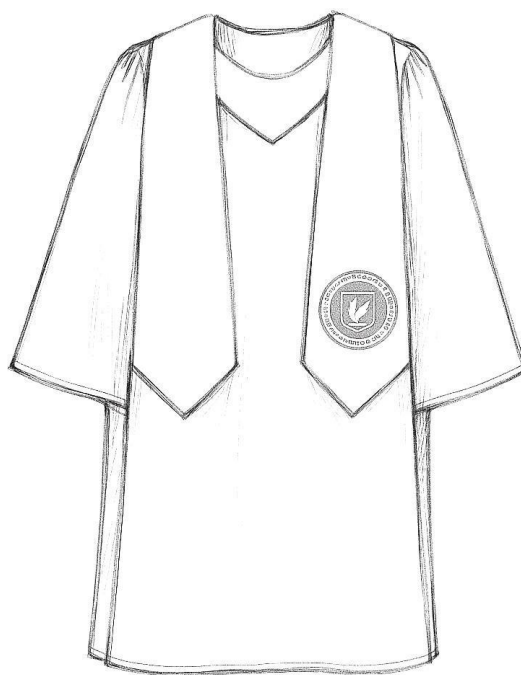
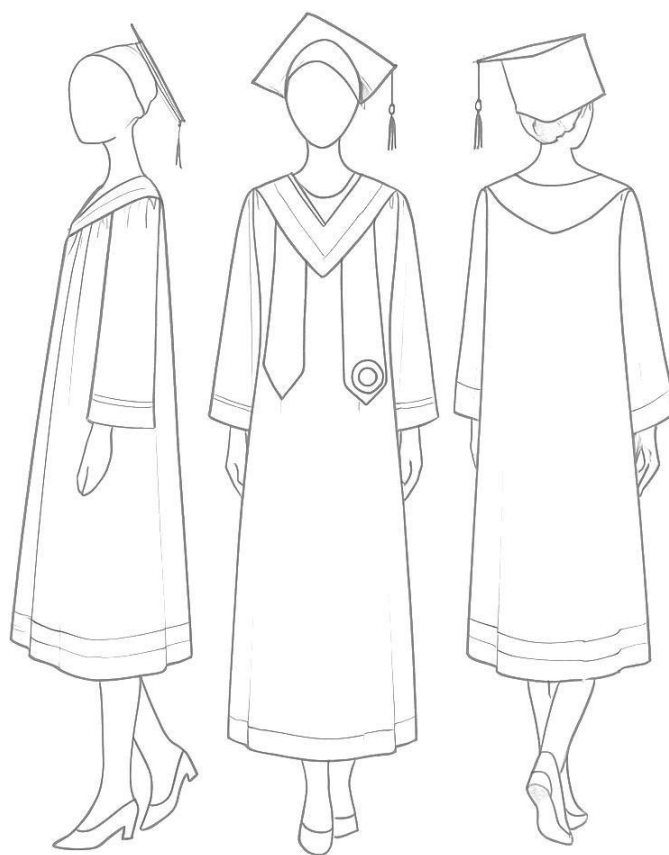

Рис.Б.2.1 Ескіз

Рис.Б.2.2 Синтетичні тканини

Рис.Б.2.3 Натуральні тканини

Рис.Б.2.4 Декоративний елемент – шеврон

Рис.Б.2.5 Детальний вигляд використаної тканини атлас

Рис.Б.2.6 Декоративний елемент – кант

Рис.Б.2.7 Процес створення лекал

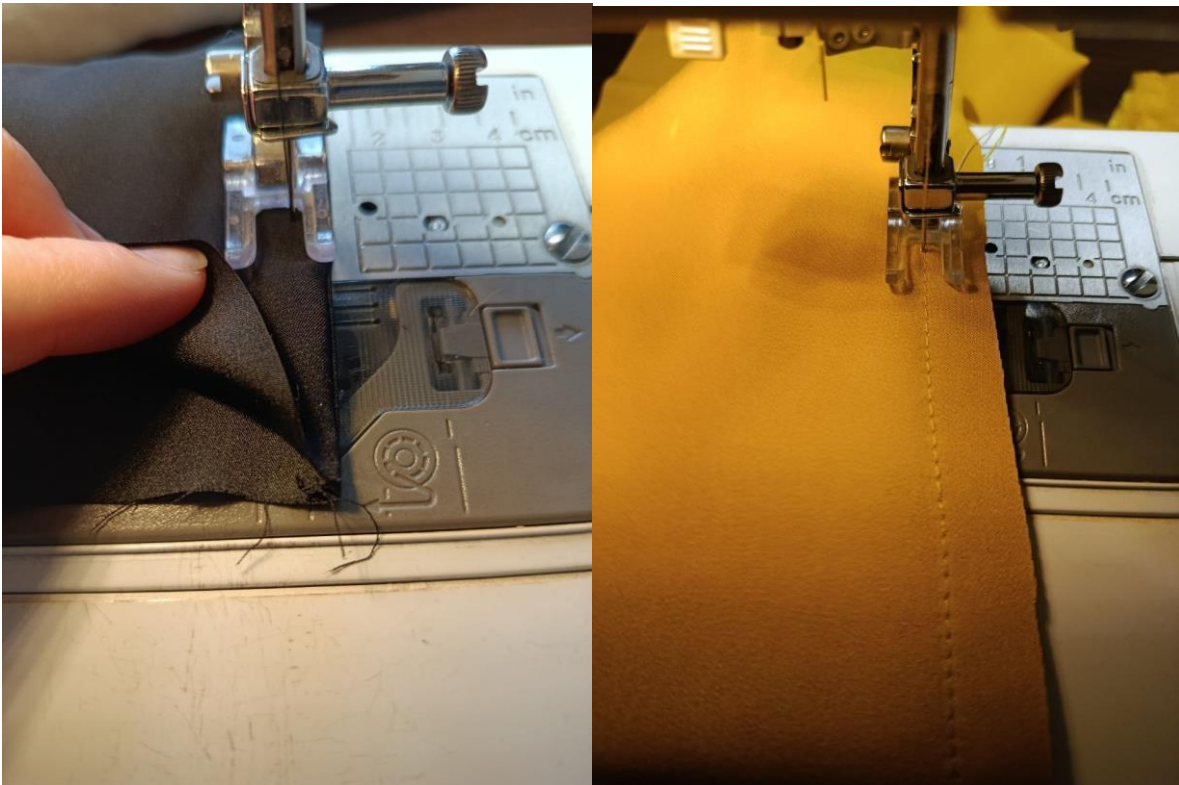

Рис.Б.2.8 Процес пошиття

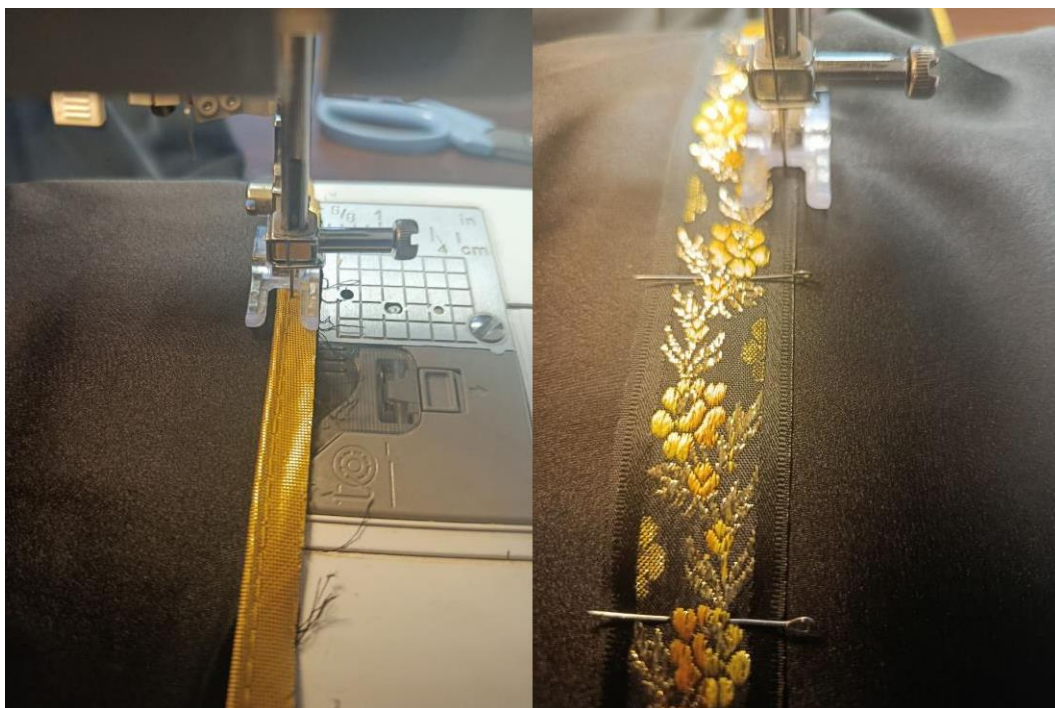

Рис.Б.2.9 Процес додавання декору

Рис.Б.2.10 Готовий виріб

Рис.Б.2.11 Готовий виріб